

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. An Angeli res naturales cognoscant, & quas?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

non necessariò perleverat sub priori, potest suspendere se, tam à contemplatione hujus, ac illius objecti, ex libertate sua. Ant. patet: Quia Angelus est finitæ & limitatæ virtutis, nec ex illo capite exigit omnia simul cognoscere. Dixi *cognitionem distinctam*; Quia Angelus nequit omnino cessare à cognitione sui, vel aliorum objectorum confusa: Tum, quia voluntatis operatio circa objectum semper præsupponit operationem intellectus, ergò nequit ab una intellectu avertere, & ad aliam convertere, nisi ambæ aliquo modo infint, & sic in intellectu Angeli semper oportet inesse aliquas cognitiones: Tum, quia intellectus est potentia naturalis, & semper ei sunt objecta aliqua præsentia, & maximè sua essentia, ergò, si non poterit causare distinctam cognitionem, saltem producet indistinctam & confusam: Tum denique; quia oculus corporeus potest omnium visibilibus præsentium aliquam notitiam confusam habere, ergò. Sed in contrà

nem Judæorum, altero opinante contrarium; verum quia isti expertes sunt ab omni inordinato affectu, hinc, ne in similibus errent, & decipiantur, non judicant de talibus futuris abfolutè, sed indefinitè, vel planè iudicium suspendunt; unde autem hoc habeant, quòd non nisi indefinitè judicent, vel iudicium suspendant, puto provenire à divina providentia, & suavissima Dei dispositione, qui, sicut voluntatem præservat ab omni peccato, ita intellectum ab omni errore, & hoc videtur ad completam integritatem illius actus pertinere. Unde D. August. lib. 9. de Civit. cap. 22. ait: *Sæpe isti (mali Angeli) nunquam illi (boni) omnino saluntur.*

QUÆSTIO III.

An Angeli naturales cognoscant, & quis?

Hic præmittendum foret

Examem de objecto Angelico ut sic, sed quia ex superioribus facile id colligi potest, superfluo lubens, dicendum enim, quòd objectum intellectus Angelici est illud idem, quòd intellectus humani, ens scilicet latissimè sumptum, seu prout abstrahit à reali & rationis, quòd intelligendum est, respectu utriusque intellectus, de objecto adæquato, adæquatione commensurationis, hoc est, in quantum objectum adæquatum dicitur illud, in quòd tendit potentia, & in nullum tendit, in quo non sit ratio illius objecti aliquo modo, non est autem ens objectum adæquatum hujus, aut illius intellectus in hoc sensu, quòd tendere non possit, aut defacto non tendat in ullum objectum, nisi in ratione entis præcisè, quia certum est, quòd intellectus tendat, non solum in rationem entis ut sic, sed etiam in rationem talis & talis entis, ac insuper tam in entia, quàm in non entia, quòd est dicere, tendere in objectum terminativum. Pro qua re

Dico I. Angelus cognoscit aliqua possibilis, futura, & præterita, sed non omnia. Est communis.

Probatur primò Authoritate S.

Augustini lib. 9. de Civit. cap. 22. dicentis; *Angelus bonis omnibus corporalium, temporaliumque scientia rerum, quæ inslantur Dæmones, vili est, non, quòd earum ignari sint, sed, quòd illi Dei, quæ sanctificantur, charitas clara est.* Et ideò certius etiam temporalia, & mutabilia ista noverunt, quia eorum principales causas in Verbo Dei conspiciunt: Dæmones autem non æternas temporum causas, & quodammodo cardinales, in Dei Sapia contemplantur, sed quorundam signorum nobis occultorum, majore experientia multò plura, quàm homines, futura prospiciunt, dispositiones quoque suas quandoque præannuntiant. Et lib. de divinat. Dæmon. cap. 5. dicitur Aliquando, non quæ ipsi faciunt, sed, quæ naturalibus signis futura præcognoscunt, quæ signa in hominum sensu venire non possunt, antè prædicant.

Probatur secundò: Quia etiam nos homines cognoscimus aliqua possibilis, ut alium mundum; aliqua præterita, ut homines, qui nos præcesserunt in vita, in conversatione, & fu-

X. Arguitur: Si Angelus aliquando cessaret ab intellectione alicujus objecti, non posset amplius ad illam pervenire, ergò, ut hoc caveatur, dicendum potius, quòd nunquam cesset. Probatur ant. quia si ab aliquo ad intellectiorem illam posset pervenire, hoc posset à voluntate, ab hac non, quia nihil volitum, quin præcognitum, ergò, ut voluntas vellet determinare intellectum ad hanc intellectiorem, intellectus deberet jam præintelligere, ergò. R. negando sequelam, cum sua probatione, quia voluntas potest intellectum avertere à cognitione prioris objecti, ex eo, quòd avertit sibi amplius non complaceat in illo, & præcipere, ut contempletur objectum aliud proximè obvium & præsens, & sic si objectum, vel species fuerit præsens rei prioris, redibit ad illius contemplationem; vel etiam hoc potest alio modo, videlicet ex eo, quòd habeat antecedenter intellectiorem aliquam confusam de alio objecto, ad quòd ex libertate sua movet intellectum, ut clarè, & distinctè illud contempletur.

XI. Quæres: An intellectus Angelicus sit capax veritatis & falsitatis? R. affirmativè; & de veritate quidem nullum est dubium, quia certissimè sese cognoscunt, & multa naturalia, & etiam aliqua supernaturalia: Similiter falsitatem posse eis inesse, ambigendum non est, potest enim Angelus connaturaliter ex signis ineventibus, aut testimonio fallibili alterius aliquid cognoscere, & sic falli, uti contingit in Angelis malis, qui, dum inordinato amoris, aut odii affectu ducti assensum præbent, vel dissensum iis, quæ incerta omnino sunt, & fallibilia, vel solum verisimilia. Deinde, sicuti isti semper malè volunt, ita etiam semper malè judicant, maximè, cum in istis, si alicubi, debeatur dici, malitiam intellectum excœcare; & insuper error non ex intellectu solo, sed etiam ex voluntate originem trahat; saltem avertendo directè eum à consideratione veri. Sed nec intellectus Angeli Beati de se simpliciter incapax est falsitatis, maximè cum videantur discurrentes de rebus futuris errasse, ut patet ex contentione illa duorum Angelorum Daniels

10. uno judicante, magis expedire liberatio-

& futura, ut cras oriturum solem, ergo id magis concedendum est Angelis, utpote multo perfectioris & vivacioris intellectus, qui solâ vivacitate naturæ ima & summa potest penetrare, Mellifluis teste, & esset in illis magna imperfectio, quod similia non cognoscerent, quid enim inconvenientius esset dicere, quod non recordarentur actionum suarum præteritarum, &c. Quod autem non omnia cognoscant, patet, cum nec ratione, nec autoritate suaderi potest, unde talis cognitio illis competeret, præter solam decentiam, & eorum perfectionem, quæ tamen nihil probat.

III. DICO 2. *Futura contingentia, quæ à causis liberis dependent, ipsos actus liberos nequit Angelus virtute naturali certitudinaliter cognoscere, bene tamen conjecturaliter.* Est etiam communis.

Probatur primò ex Scriptura

Isaïæ 41. *Annuntiate, quæ futura sunt, in futurum, & sciemus, quia dicitur estis vos. Et 46. Ego sum Deus, & non est ultra Deus, & non est similis mei, annuntians ab exordio novissima, & ab initio, quæ nondum facta sunt.* Ubi prænuntiare futura (supple, dependentia à causis liberis) signum divinitatis ponitur, idque certum est, si evidenter, & certitudinaliter sine alterius revelatione manifestentur & prædicantur.

Probatur secundò Ex autoritate

S. Augustini lib. de divinat. cap. 5. ubi hæc habet: *Aliquando & hominum dispositiones, non solum voce prolatas, verum etiam cogitatione conceptas, cum signa quædam ex animo exprimuntur in corpore, totâ facilitate perdiscunt, atque hinc etiam multa futura prænuntiant, alius videlicet mira, quæ ista disposita non noverunt.* Sicut enim apparet concitator animi motus in vultu, ut ab hominibus quoque aliquid forissecus cognoscatur, quod intrinsecus agitur, ita non debet esse incredibile, si etiam leniores cogitationes dant aliqua signa per corpus, quæ obtuso sensu hominum cognosci non possunt, acuto tamen demonum possunt. Ubi Sanctus Doctor clarè adstruit, demones certò cognoscere non posse cogitationes cordis nostri, nisi in quantum per signa exteriora exprimuntur, quod est conjecturare. Et deducitur etiam conclusio clarè ex D. Bernardo ferm. 5. de Verbis Isaïæ, ubi de demone loquendo dicit: *Ex hoc pedum velamento factum veor, ut nesciens Dominum Gloria fecerit crucifigi: Ex hoc quotidie fieri, ut salutem nostram negotium ignorans serviat & invitus, sed postmodum plangens, quod dum obesse voluit, inventus est profuisse.* Ex quo sic argumentor: Si demones scirent futura libera à causis liberis dependentia, nunquam intenderent ponere, & efficere aliqua, quæ ad nostram salutem promovendam serviant, utpote, cum livore & odio pleni sint, sed ex D. Bernardo intendunt & serviunt nobis ignorantes ad salutem, ergo ea non debuerunt prævidisse. Videatur divus Bernardus tract. ad Hugonem per totum caput quintum ubi expressè docet, Angelos non potuisse præcognovisse circumstantias loci, temporis, & personæ, in incarnatione Verbi, quæ à libera Dei voluntate dependent.

Probatur Conclusio etiam Ratione: Quia seclusâ revelatione nihil est asig-

nabile, quod determinaret intellectum Angelicum ad similia futura libera cognoscenda, ergo nequeunt ea cognoscere. Probatur autem, quia, si aliquid determinare posset, maxime ipsa futura, vel species eorum, vel decretum ab æterno positum, sed hæc nequeunt determinare, ergo. Probatur minor: non ipsa futura, quia hæc supponuntur non esse præsentia, nec in se, nec in sua causa, quæ indifferens est, & indeterminata: Nec etiam species, quia de his ambigitur an dentur? Et dato, quòd dentur, de quo infra, illæ non essent Angelis connaturaliter debita, sicut nec concursus Dei, supplet vicem specierum: Nec denique decretum Dei, quia licet per hoc futura sint determinata ad futuritionem, tamen Angeli nequeunt illud connaturaliter cognoscere.

QUÆSTIO IV.

An Angeli possint connaturaliter cognoscere secreta cordium?

Potuissem hanc difficultatem

sub titulo prioris quæstionis expedire, utpote cum secreta cordium sint res naturales, quia tamen res satis controversa est, particulariter eam examinandam duxi. Pro quo

Notandum 1. Per secretum cordis

ordinariè Theologos intelligere volitiones creaturæ rationalis, tam Angeli, quam hominis; sicut etiam eorum cogitationes, non quomodocumque, sed in quantum à voluntate per affectionem operantur, quævis alii omnes operationes mentis, sine data reduplicacione, pro secretis cordium etiam ponant; sed in homine pro hoc statu, etiam ipsas operationes potentia sensitivæ internæ.

Notandum 2. Causam secretorum

cordium in homine defacto esse membrorum nostrorum corpulentiam, & intellectus nostri in operando à sensibus dependentiam, hinc, sicut nequimus cognoscere cogitationes alterius hominis, nisi aliquo modo ad extra manifestet, sic nec cognoscimus operationes sensitivæ, nisi manifestentur etiam propter eandem rationem; in Angelis verò & animabus separatis, primò est subtractio Generalis concursus Dei, quæ facit formaliter aliquid esse secretum, cum alioquin non plus posset actus talis esse secretus seu occultus, quam ipsa substantia, cum eodem modo sit extra causas suas positus. Secundò ipsa libertas operantis, quatenus in potestate ipsius est, quòd velit actum tegere, vel non tegere, ita, quòd aliquo modo subtractio illa sit in potestate creaturæ rationalis, sic enim Deus cuncta creata administrat, ut ea suos motus habere sinat, ex Doctrina D. Augustini Civit. cap. 31. sicut enim ad integritatem libertatis creaturæ spectat, aliquos actus aliis occultare, ita Deus regulariter concursum suum aliis creaturis pro libertate alterius non administrat, ad cognoscendos illos actus, ut proinde aliquo modo debita sit illa subtractio concursus Generalis, alioquin illa secreta naturaliter cognoscereatur. Nam ut

Notan-